

Elektrohydrauliska system

Programkurs

6 hp

Electro Hydraulic Systems

TMMS13

Gäller från: 2020 VT

Fastställd av

Programnämnden för maskinteknik och
design, MD

Fastställandedatum

2019-09-23

Huvudområde

Maskinteknik

Utbildningsnivå

Avancerad nivå

Fördjupningsnivå

A1X

Kursen ges för

- Masterprogram i Mechanical Engineering
- Civilingenjör i maskinteknik

Förkunskapskrav

OBS! Tillträdeskrav för icke programstudenter omfattar vanligen också tillträdeskrav för programmet och ev. tröskelkrav för progression inom programmet, eller motsvarande.

Rekommenderade förkunskaper

Grundläggande kunskaper inom hydraulik, elektromekanik, mekanik, dynamiska system, reglerteknik, programmering, elektronik, elteknik och simuleringsteknik.

Laborationer förutsätter en god förberedelse och förmåga till egna initiativ.

Datorövningar underlättas betydligt av god datorvana och grundläggande kunskap om programmering gärna med kännedom om objektorienterad syntax. Ett flertal allmänna datorverktyg kommer användas i kursen så som 3D CAD, Mathematica, MATLAB/Simulink och texteditor.

Lärandemål

Kursen avser att ge en fördjupning i moderna fleraxliga rörelsestyrda system där mekatronikens alla delområden så som mekanik, elektronik, datorteknik och programvara utgör tydliga byggstenar. De maskintekniska system som studeras använder sig främst av hydraulik och elektromekanik som energiöverföringsprinciper men andra kan också förekomma.

Efter kursen ska studenten kunna redogöra i detalj för de olika ingående komponenternas funktion, integration och styrning i typiska industriapplikationer som kranar, truckar, entreprenadmaskiner eller verkstadsmaskiner. Förståelsen för de enskilda komponenterna ska kunna uttryckas i form av simuleringsmodeller eller matematiska uttryck. Man ska ha god uppfattning kring de maskintekniska och reglertekniska utmaningar som förknippas med temperatur, förslitning, vibrationer och säkerhet. Parallellt med en fördjupad och breddad insikt kring dessa systems funktion ska även metodik, praxis och arbetssätt kring både konstruktion av dylika system samt verifiering och mätning av sådana lösningar studeras. Målsättningen är att studenten ska med förvärvat kunskap kring främst simuleringsteknik kunna skapa en styrning av en maskin på ett tillförlitligt sätt trots dess icke ideala egenskaper.

Efter genomförd kurs skall studenten:

- förstå kopplingen mellan rörelse, kraft, magnetisk flödesdensitet och elektrisk ström i en elektromekanisk konstruktion samt därtill hörande begränsningar.
- kunna hantera, värdera och analysera simuleringsresultat från matematiska modeller av mekatroniska system.
- kunna skapa enklare programkod för att uppnå styrning och/eller referenssignaler i styrsystem.
- kunna analysera och utvärdera fler-axliga system utifrån olika prestandamått så som positionsfel, energiförbrukning och stabilitet. Både övergripande och i detalj.
- kunna enskilt redogöra för en mekatronisk design genom digital media och text i rapportform.

Efter kursen ska studenten därtill ha en god och allmän uppfattning om den moderna datorteknikens användning för att studera, bygga och hantera maskiner i vår industri och vardag.

Kursinnehåll

Kursen använder sig främst av simuleringsteknik för förståelse kring de fenomen, motsatsförhållanden och utmaningar som återfinns i fleraxliga moderna maskintekniska system. Simuleringstekniken är den bärande metoden för utvärdering av olika tekniska lösningar genom kursen, där studenten kommer att få reflektera över och analysera ett flertal problemställningar typiska för modern maskinbyggnad. Exempelvis toleranser på parametrar, glapp, torrfriktion, bistabila system, ditherrörelser, styvhetsvariationer i aktuatorer och signalfördröjningar i digitala system. Lastbalanseringsproblematik i fleraxliga system med endast en kraftkälla är ett exempel på hur energieffektivitet studeras. Utifrån tidigare kurser i mekatronik utökas bredden av sensor kunskap för mätning av maskintekniska storheter. En stor del av metodiken i kursen fokuserar på integrerad analys av systemlösningar. Föreläsningar följer i stort den typiska signalkedjans väg inom mekatroniken, från sensor till aktuator.

Undervisnings- och arbetsformer

Undervisningen sker främst i form av konstruktionsuppgifter med lärarledda datorövningar. Men även ett mindre antal föreläsningar, lektioner och laborationer ingår. En stor del av arbetet fokuserar på eget arbete och eget ansvar för de lösningar och konstruktioner som tas fram. I kursen genomförs ett flertal hemuppgifter där just det självständiga arbetet med konstruktion och analys av mekatroniska system står i centrum. Föreläsningar och lektioner utgår främst från utdelade forskningsrapporter.

Examination

UPG3	Inlämningsuppgifter	2 hp	U, G
LAB2	Laborationskurs	1 hp	U, G
UPG1	Individuell skriftlig uppgift	3 hp	U, 3, 4, 5

Betygsskala

Fyrgradig skala, LiU, U, 3, 4, 5

Övrig information

Påbyggnadskurser

Kursen kan ske i nära anslutning till TMPMo6 - Projektkurs avancerad - Mekatronik

Om undervisnings- och examinationsspråk

Undervisningsspråk visas på respektive kurstillfälle på fliken "Översikt".
Examinationsspråk relaterar till undervisningsspråk enligt nedan:

- Om undervisningsspråk är Svenska ges kursen i sin helhet eller till stora delar på svenska. Observera att även om undervisningsspråk är svenska kan delar av kursen ges på engelska. Examinationsspråk är svenska.
- Om undervisningsspråk är Svenska/Engelska kan kursen i sin helhet ges på engelska vid behov. Examinationsspråk är svenska eller engelska.
- Om undervisningsspråk är Engelska ges kursen i sin helhet på engelska. Examinationsspråk är engelska.

Övrigt

Kursen bedrivs på ett sådant sätt att både mäns och kvinnors erfarenhet och kunskaper synliggörs och utvecklas.

Planering och genomförande av kurs skall utgå från kursplanens formuleringar. Den kursvärdering som ingår i kursen skall därför genomföras med kursplanen som utgångspunkt.

Institution

Institutionen för ekonomisk och industriell utveckling

Studierektor eller motsvarande

Mikael Axin

Examinator

Magnus Sethson

Undervisningstid

Preliminär schemalagd tid: 48 h

Rekommenderad självstudietid: 112 h

Kurslitteratur

Böcker

Clarence W. de Silva, CRC Press, *Mechatronics, An Integrated Approach*

ISBN: 0-84931274-4

William Bolton, Pearson, *Mechatronics, Electronic control systems in Mechanical and Electrical Engineering 6*

ISBN: 978-1-292-07668-3

Generella bestämmelser

Kursplan

För varje kurs ska en kursplan finnas. I kursplanen anges kursens mål och innehåll samt de särskilda förkunskaper som erfordras för att den studerande skall kunna tillgodogöra sig undervisningen.

Schemaläggning

Schemaläggning av kurser görs enligt, för kursen, beslutad blockindelning.

Avbrott på kurs

Enligt rektors beslut om regler för registrering, avregistrering samt resultatrapportering (Dnr LiU-2015-01241) skall avbrott i studier registreras i Ladok. Alla studenter som inte deltar i kurs man registrerat sig på är alltså skyldiga att anmäla avbrottet så att kursregistreringen kan tas bort. Avanmälan från kurs görs via webbformulär, www.lith.liu.se/for-studenter/kurskomplettering?l=sv.

Inställd kurs

Kurser med få deltagare (< 10) kan ställas in eller organiseras på annat sätt än vad som är angivet i kursplanen. Om kurs skall ställas in eller avvikelser från kursplanen skall ske prövas och beslutas detta av dekanus.

Riktlinjer rörande examination och examinator

Se Beslut om Riktlinjer för utbildning och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linköpings universitet, <http://styrdokument.liu.se/Regelsamling/VisaBeslut/917592>.

Examinator för en kurs ska inneha en läraranställning vid LiU i enlighet med LiUs anställningsordning

(<https://styrdokument.liu.se/Regelsamling/VisaBeslut/622784>). För kurser på avancerad nivå kan följande lärare vara examinator: professor (även adjungerad och gästprofessor), biträdande professor (även adjungerad), universitetslektor (även adjungerad och gästlektor), biträdande universitetslektor eller postdoktor. För kurser på grundnivå kan följande lärare vara examinator: professor (även adjungerad och gästprofessor), biträdande professor (även adjungerad), universitetslektor (även adjungerad och gästlektor), biträdande universitetslektor, universitetsadjunkt (även adjungerad och gästadjunkt) eller postdoktor. I undantagsfall kan även en Timlärare utses som examinator på både grund- och avancerad nivå, se Tekniska fakultetsstyrelsen vidaredelegationer.

Examination

Tentamen

Skriftlig och muntlig tentamen ges minst tre gånger årligen; en gång omedelbart efter kursens slut, en gång i augustiperioden samt vanligtvis i en av omtentamensperioderna. Annan placering beslutas av programnämnden.

Principer för tentamensschemat för kurser som följer läsperioderna:

- kurser som ges Vt1 förstagångstenteras i mars och omtenteras i juni och i augusti
- kurser som ges Vt2 förstagångstenteras i maj och omtenteras i augusti och i oktober
- kurser som ges Ht1 förstagångstenteras i oktober och omtenteras i januari och augusti
- kurser som ges Ht2 förstagångstenteras i januari och omtenteras i mars och i augusti

Tentamensschemat utgår från blockindelningen men avvikelser kan förekomma främst för kurser som samläses/samtenteras av flera program samt i lägre årskurs.

För kurser som av programnämnden beslutats vara vartannatårskurser ges tentamina 3 gånger endast under det år kursen ges.

För kurser som flyttas eller ställs in så att de ej ges under något eller några år ges tentamina 3 gånger under det närmast följande året med tentamenstillfällen motsvarande dem som gällde före flyttningen av kursen.

När en kurs ges för sista gången ska ordinarie tentamen och två omtentamina erbjudas. Därefter fasas examinationen ut med tre tentamina samtidigt som tentamen ges i eventuell ersättningskurs under det följande läsåret. Om ingen ersättningskurs finns ges tre tentamina i omtentamensperioder under det följande läsåret. Annan placering beslutas av programnämnden. I samtliga fall ges dessutom tentamen ytterligare en gång under det därpå följande året om inte programnämnden föreskriver annat.

Om en kurs ges i flera perioder under året (för program eller vid skilda tillfällen för olika program) beslutar programnämnden/programnämnderna gemensamt om placeringen av och antalet omtentamina.

Anmälan till tentamen

För deltagande i tentamina krävs att den studerande gjort förhandsanmälan i Studentportalen under anmälningssperioden, dvs tidigast 30 dagar och senast 10 dagar före tentamensdagen. Anvisad sal meddelas fyra dagar före tentamensdagen via e-post. Studerande, som inte förhandsanmält sitt deltagande riskerar att avvisas om plats inte finns inom ramen för tillgängliga skrivningsplatser.

Teckenförklaring till tentaansmälningssystemet:

- ** markerar att tentan ges för näst sista gången
- * markerar att tentan ges för sista gången

Ordningsföreskrifter för studerande vid tentamensskrivningar

Se särskilt beslut i

regelsamlingen: <http://styrdokument.liu.se/Regelsamling/VisaBeslut/622682>

Plussning

Vid Tekniska högskolan vid LiU har studerande rätt att genomgå förnyat prov för högre betyg på skriftliga tentamina samt datortentamina, dvs samtliga provmoment med kod TEN och DAT. På övriga examinationsmoment ges inte möjlighet till plussning, om inget annat anges i kursplan.

Plussning är ej möjlig på kurser som ingår i utfärdad examen.

Regler för omprov

För regler för omprov vid andra examinationsformer än skriftliga tentamina och datortentamina hänvisas till LiU-riktlinjerna för examination och examiner, <http://styrdokument.liu.se/Regelsamling/VisaBeslut/917592>.

Plagiering

Vid examination som innebär rapportskrivande och där studenten kan antas ha tillgång till andras källor (exempelvis vid självständiga arbeten, uppsatser etc) måste inlämnat material utformas i enlighet med god sed för källhänvisning (referenser eller citat med angivande av källa) vad gäller användning av andras text, bilder, idéer, data etc. Det ska även framgå ifall författaren återbrukat egen text, bilder, idéer, data etc från tidigare genomförd examination, exempelvis från kandidatarbete, projektrapporter etc. (ibland kallat självplagiering).

Underlåtelse att ange sådana källor kan betraktas som försök till vilseledande vid examination.

Försök till vilseledande

Vid grundad misstanke om att en student försökt vilseleda vid examination eller när en studieprestation ska bedömas ska enligt Högskoleförordningens 10 kapitel examiner anmäla det vidare till universitetets disciplinnämnd. Möjliga konsekvenser för den studerande är en avstängning från studierna eller en varning. För mer information se <https://www.student.liu.se/studenttjanster/lagar-regler-rattigheter?l=sv>.

Betyg

Företrädesvis skall betygen underkänd (U), godkänd (3), icke utan beröm godkänd (4) och med beröm godkänd (5) användas.

1. Kurser med skriftlig tentamen skall ge betygen (U, 3, 4, 5).
2. Kurser med stor del tillämpningsinriktade moment såsom laborationer, projekt eller grupparbeten får ges betygen underkänd (U) eller godkänd (G).
3. Examensarbete samt självständigt arbete ger betyg underkänd (U) eller godkänd (G).

Examinationsmoment

1. Skriftlig tentamen (TEN) skall ge betyg (U, 3, 4, 5).
2. Examinationsmoment som kan ge betygen underkänd (U) eller godkänd (G) är laboration (LAB), projekt (PRA), kontrollskrivning (KTR), muntlig tentamen (MUN), datortentamen (DAT), uppgift (UPG), hemtentamina (HEM).
3. Övriga examinationsmoment där examinationen uppfylls framför allt genom aktiv närvaro som annat (ANN), basgrupp (BAS) eller moment (MOM) ger betygen underkänd (U) eller godkänd (G).
4. Examinationsmomenten Opposition (OPPO) och Auskultation (AUSK) inom examensarbetet ger betyg underkänd (U) eller godkänd (G).

För obligatoriska moment gäller att: Om det finns särskilda skäl, och om det med hänsyn till det obligatoriska momentets karaktär är möjligt, får examinator besluta att ersätta det obligatoriska momentet med en annan likvärdig uppgift. (I enlighet med LiU-riktlinjerna <http://styrdokument.liu.se/Regelsamling/VisaBeslut/917592>).

För samtliga examinationsmoment gäller att: Om LiU:s koordinator för studenter med funktionsnedsättning har beviljat en student rätt till anpassad examination vid salstentamen har studenten rätt till det. Om koordinatören istället har gett studenten en rekommendation om anpassad examination eller alternativ examinationsform, får examinator besluta om detta om examinator bedömer det möjligt utifrån kursens mål. (I enlighet med LiU-riktlinjerna <http://styrdokument.liu.se/Regelsamling/VisaBeslut/917592>).

Rapportering av den studerandes examinationsresultat sker på respektive institution.

Regler

Universitetet är en statlig myndighet vars verksamhet regleras av lagar och förordningar, exempelvis Höskolelagen och Höskoleförordningen. Förutom lagar och förordningar styrs verksamheten av ett antal styrdokument. I Linköpings universitets egna regelverk samlas gällande beslut av regelkaraktär som fattats av universitetsstyrelse, rektor samt fakultets- och områdesstyrelser.

LiU:s regelsamling angående utbildning på grund- och avancerad nivå nås på http://styrdokument.liu.se/Regelsamling/Innehall/Utbildning_pa_grund-_och_avancerad_niva.